

Др Александар Антић, доцент  
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу  
ORCID: 0000-0002-4117-9401

Прегледни научни рад  
УДК: 331.215.23:378(497.11)  
004:331.2]:378(497.11)  
DOI: 10.46793/XXIMajsko.127A

## ПЛАТА ЗАПОСЛЕНИХ НА ФАКУЛТЕТИМА У ДОБА ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ\*

### Резиме

Високо образовање је носећи студ образовне делатности у свакој држави која настоји да она буде основ за њен развитац. Носиоци високог образовања су запослени у високошколским установама. Ниједна од ових установа, не би могла да постоји без својих запослених. Однос државе према њима, говори о њеном односу према високом образовању. Питање плата запослених на факултетима и високошколским установама је актуелно већ дужи низ година, пошто плате не одговарају пословима које они обављају и њиховој друштвеној улози. Систем плата запослених на факултетима, почива на подзаконским актима који се до скоро нису значајније мењали. Измена која се недавно догодила, је противзаконита и противуставна и о њој ће, између осталог, бити више речи у овој раду. Такође, додатну забуну у начин обрачуна плата запослених на факултети, уноси и почетак коришћења информационог Система за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.

**Кључне речи:** плате запослених на факултетима, просвета, високо образовање, високошколске установе, запослени на високошколским установама, Систем за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.

### 1. Уводна разматрања

Високо образовање у Републици Србији се већ дужи низ година налази у озбиљној кризи. Због бројних разлога, међу којима су мања заинтересованост младих за студирање, смањење наталитета и исељавање становништва,

---

\* Рад је резултат научноистраживачког рада аутора у оквиру Програма истраживања Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за 2025. годину, који се финансира из средстава Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

претходних година приметан је мањи број студената на високошколским установама. Уједно и положај запослених на факултетима и осталим високошколским установама стагнира а због најновијих одлука везаних за плату запослених на високошколским установама, можемо рећи и да се озбиљно погоршао.

Факултети су кључни за образовање. Требало би да имају одговарајуће услове за рад и да се стимулишу да активно доприносе висококвалитетном образовању и успешном учењу.<sup>1</sup> Велике земље могу себи допустити луксуз да не користе сопствену памет, јер се увек могу ослонити на силу којом располажу, а могу и да увозе памет из других земаља, али мале државе и заједнице попут наше у Србији, с обзиром да немају ове могућности, морају настојати да до максимума развију сопствене просветне капацитете.<sup>2</sup>

Многа истраживања указују да је студентима током њиховог студирања на факултетима битно да имају поверења у наставно особље, да ће их припремили за живот и каријеру након завршетка факултета.<sup>3</sup> Стога без запослених нема ни установа високог образовања, па самим тим ни ове значајне друштвене делатности. Стога је било какав негативни однос према овој категорији запослених у просвети, дугорочно погубан по друштво у целини.

Запослени су најважнији фактор успеха образовних система. Промена парадигме образовања, осим што пред наставнике ставља бројне задатке у професионалном погледу, подразумева и промењену, може се рећи врло комплексну улогу руководиоца, који морају да се старају о положају и професионалном развоју својих запослених.<sup>4</sup>

Према одређеним истраживањима, сви разлози који су повезани са задовољством рада на факултету, се могу поделити у три групе: друштвени значај професије, однос са колегама и одговарајуће плаћање за рад. Уколико нека од ових категорија није заступљена код запослених, они су незадовољни својим послом и обратом.<sup>5</sup>

Стога је питање плата запослених на факултетима, јако значајно. Одговарајуће уређен систем плата ће свакако позитивно утицати на развој

---

<sup>1</sup> Luthra, A., Dixit, S., Arya, V., *Evaluating the impact of faculty development on employee engagement practices in higher education: analysing the mediating role of professional development*, The Learning Organization, Vol. 31 No. 4/2024, p. 565.

<sup>2</sup> Цветићанин, Н., *Просвета за привреду, образовање за рад – о нужности успостављања везе између света образовања и света рада*, Зборник радова: Образовање и развој, Београд, 2013, стр. 90.

<sup>3</sup> Ferguson, N., *Effects of Faculty and Staff Connectedness on Student Self-Efficacy*, Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, Vol. 21, No. 2, June 2021, p. 73.

<sup>4</sup> Маринковић, Т., Тврдишић, Д., *Руковођење у функцији праћења и унапређења рада запослених у образовању*, Хоризонти менаџмента, I(1)/2022, стр. 78.

<sup>5</sup> Bozeman, B., Gaughan, M., *Job Satisfaction among University Faculty: Individual, Work, and Institutional Determinants*, The Journal of Higher Education, Vol. 82, No. 2/2011, p. 176-177.

образовног процеса на високошколским установама, пошто сваки запослени, па и запослени на високошколским установама, обавља свој посао за послодавца, како би себи обезбедио одговарајућа новчана средства неопходна за његову егзистенцију. Уколико су њему и његовој породици, на основу новчаних примања која остварује по основу рада на високошколским установама, обезбеђени одговарајући услови за живот али и за професионални развој, то ће утицати и на његову мотивацију за рад али и привлачити квалитетне кадрове на високошколске установе.

Систем плата запослених на високошколским установама почива на подзаконским актима који се нису озбиљније мењали већ више деценија. Они су застарели и често неусклађени са другим прописима који уређују делатност високог образовања. Свакако их треба мењати али последња промена уредбе која уређују коефицијенте и структуру радног времена наставног особља на високошколским установама, па међу њима и на факултетима, озбиљно је угрозила платни систем и највероватније суштински пореметила систем високог образовања у Републици Србији.

Новину у начину обрачуна плата запослених на факултетима представља Систем за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.<sup>6</sup> Ради се о информационом систему, који би требало да поједностави начин рада факултета, чији је оснивач Република Србија и омогући ефикаснији начин управљања системом јавних финансија. Овај систем ће се користити и за обрачун плата на факултетима. Иако је требало да високошколске установе, па и факултети, чији је оснивач Република Србија, буду укључени у СПИРИ, првог јанура 2025. године, примена СПИРИ-а на високошколским установама ће почети првог јула 2025. године, пошто је предвиђено да период од првог јануара до првог јула 2025. године, служи као припремни период за имплементацију овог информационог система за високошколске установе.

## 2. Одређивање основне плате

„Запослени заснива радни однос у циљу стицања средстава која су му потребна за егзистенцију породице, а послодавац ради коришћења његових радних активности.“<sup>7</sup>

Основна плата запослених у високошколским установама, која представља основу за одређивање додатака на плату али често и других примања, одређује се као производ основице, која у 2025. години износи 4.790,07 динара и коефицијената, који су одређени Уредбом о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из

---

<sup>6</sup> Више о СПИРИ-у на: <https://www.trezor.gov.rs/sr/services/spiri/>.

<sup>7</sup> Брковић, Р., Урдаревић, Б., *Радно право са елементима социјалног права*, Београд, 2023, стр. 167.

буџета<sup>8</sup> и Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама<sup>9</sup>.

Коефицијенти на основу којих се обрачунава плата запослених наставника и сарадника, тј. наставног особља на универзитету и факултету, односно уметничкој академији, у саставу универзитета, наведени су у чл. 41. Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета.<sup>10</sup> Изузетно, у 2025. години неведени коефицијенти, увећавају се за 15,97%.

Увећање у 2025. години, предвиђено је у Уредби о допуни Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, која је објављена у Сл. гласнику РС, бр. 17/2025 од 28.02.2025. године, ступила је на снагу 08.03.2025. године, а примењује се на обрачун и исплату плата почев од плате за март 2025. године.

---

<sup>8</sup> Уредба о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета (Сл. гласник РС, бр. 15/2002, 100/2004, 26/2005, 38/2007, 110/2007 и 17/2025).

<sup>9</sup> Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, Сл. гласник РС, бр. 44/2001, 15/2002 - др. уредба, 30/2002, 32/2002 - испр., 69/2002, 78/2002, 61/2003, 121/2003, 130/2003, 67/2004, 120/2004, 5/2005, 26/2005, 81/2005, 105/2005, 109/2005, 27/2006, 32/2006, 58/2006, 82/2006, 106/2006, 10/2007, 40/2007, 60/2007, 91/2007, 106/2007, 7/2008, 9/2008, 24/2008, 26/2008, 31/2008, 44/2008, 54/2008, 108/2008, 113/2008, 79/2009, 25/2010, 91/2010, 20/2011, 65/2011, 100/2011, 11/2012, 124/2012, 8/2013, 4/2014, 58/2014, 113/2017 - др. закон и 95/2018 - др. закон, 86/2019 - др. закон, 157/2020 - др. закон, 19/2021, 48/2021, 123/2021 - др. закон, 73/2023, 83/2023, 119/2023, 101/2024, 5/2025, 12/2025, 13/2025. 17/2025 и 27/2025.

<sup>10</sup> Ради се о следећим коефицијентима:

- редовни професор, самостални уметнички сарадник и научни саветник са докторатом - 30,19;
- ванредни професор, виши научни сарадник, виши уметнички сарадник са докторатом - 28,01;
- самостални стручни сарадник на академији или факултету уметности са докторатом - 27,46;
- доцент, научни сарадник, уметнички сарадник, библиотекар саветник, генерални секретар универзитета са докторатом - 25,65;
- виши стручни сарадник на академији или факултету уметности са докторатом - 22,62;
- асистент доктор наука - 21,75;
- виши предавач или виши лектор на факултету - 20,96;
- асистент магистар, истраживач - сарадник, асистент - уметнички сарадник, предавач - 20,17;
- стручни сарадник на академији или факултету уметности - 19,78;
- асистент – приправник - 18,58;
- стручни сарадник - 17,91.

Увећање коефицијената је орочено на 2025. годину, имајући у виду одредбу ове уредбе. Међутим, чл. 69а Закона о високом образовању<sup>11</sup>, прописано је да основица за обрачун и исплату плата у високом образовању не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном и средњем образовању и васпитању<sup>12</sup> али се овај члан сходно чл. 50. Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању, који је објављен у Сл. гласнику РС, бр. 19/2025 од 06.03.2025. године, примењују од првог јануара 2026. године. Уколико чл. 69а Закона о високом образовању остане на снази и у 2026. години, што није сигурно имајући у виду одређене предлоге да се он укине, запосленима у високошколским установама, ће се повећати плата првог јануара 2026. године, самим тим што ће им се основица за обрачун и исплату плате изједначити са основицом запослених у основном и средњем образовању.

Коефицијенти наведени у чл. 41. Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, на основу чл. 38. исте уредбе увећавају се у случају руковођења.<sup>13</sup>

Основи за увећање коефицијента, наведени у чл. 38. Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, према мишљењу аутора, примењују се и на наставно и на ненаставно особље на универзитету и факултету, односно уметничкој академији, у саставу универзитета. Наиме, увећање коефицијената везано за ненаставно особље, тј. за секретара установе, шефа рачуноводства, шефа студија и шефа кабинета ректора, предвиђено је и у Уредби о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, али се примењују основи за увећање из Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, јер је она посебан пропис у односу на Уредбу о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, пошто се односи искључиво на запослене у високошколским установа, док се Уредба о

---

<sup>11</sup> Закон о високом образовању, (Сл. гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон, 76/2023 и 19/2025).

<sup>12</sup> Она је тренутно мања, с обзиром да основица за запослене у основном и средњем образовању и ученичком стандарду, износи 5.555,21 динара, а за запослене у високом образовању 5.294,21 динара.

<sup>13</sup> - ректору универзитета 40%;

- проректору, декану факултета 30%;

- директору, руководиоцу института, генералном секретару универзитета, продекану 20%;

- шефу катедре, секретару установе, шефу рачуноводства, шефу студија, шефу кабинета ректора 10%, и

- шефу одсека групе или службе 5%.

коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, односи на све запослене у јавним службама.<sup>14</sup>

Како је чл. 44. Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, прописано да даном ступања на снагу ове уредбе престају да важе, одредбе чл. 2. тач. 4) и чл. 3. тач. 4) Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, у делу који се односи на наставнике и сараднике универзитета и факултета, коефицијенти који се односе на обрачун и исплату плата запослених из реда ненаставног особља обрачунавају се на основу чл. 2. ст. 1. тач. 4. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама.<sup>15</sup>

---

<sup>14</sup> Антић, А., *Радно право у просвети* (учбеник је у поступку објављивања), Крагујевац, 2025, стр. 183-187.

<sup>15</sup> Због тога запослени из реда ненаставног особља на универзитету и факултету, односно уметничкој академији, у саставу универзитета имају следеће коефицијенте:

- Генерални секретар универзитета са више од 15 факултета у свом саставу (VII степен стручне спреме) - 19,67;

- Генерални секретар универзитета са мање од 15 факултета у свом саставу (VII степен стручне спреме) - 19,41;

- Стручни сарадник, правник, економиста, библиотекар, истраживач, лектор, преводилац, секретар факултета, шеф кабинета ректора (VII степен стручне спреме) - 17,32;

- Шеф рачуноводства (VI степен стручне спреме) - 13,73;

- Виши технички сарадник, виши стручни сарадник и самостални виши књижничар (VI степен стручне спреме) - 13,73;

- Контиста, билансиста, финансијски послови, административно-технички послови, програмер, референт за опште послове и статистичар (VI степен стручне спреме) - 13,73;

- ВКВ мајстор, радник на одржавању опреме, инсталација, уређаја и возног парка, домар (V степен стручне спреме) - 9,16;

- Самостални књижничар (IV степен стручне спреме) - 11,15;

- Финансијско-рачуноводствени послови, контиста, билансиста, административно-технички секретар, лаборант - техничар, технички секретар, дактилограф, књижничар, послови уношења податка на рачунару, возач путничког возила, архивски помоћник и књиговецац (IV степен стручне спреме) - 8,62;

- Ложач, послови КВ радника, послови уношења података на рачунару, послови одржавања инсталација, возач, помоћник обдуцент, домар, економ, набављач (III степен стручне спреме) - 7,82;

- Портир, чувар, курир, домар, магационер, телефониста (III степен стручне спреме) - 7,82;

- Вртлар, шталар и чувар експерименталних животиња (II степен стручне спреме) - 6,83;

- Манипулативни радник (II степен стручне спреме) - 6,83;

- Спремачица (I степен стручне спреме) - 6,30;

--Физички радник - 5,99.

Коефицијенти за запослене у академији струковних студија, високој школи и високој школи струковних студија, како за наставно тако и за ненаставно особље одређени су чл. 2. ст. 1. тач. 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама.<sup>16</sup>

---

<sup>16</sup> Коефицијенти за запослене у овим установама су следећи:

- Професор струковних студија и професор са докторатом - 25,65;
- Виши предавач са докторатом - 22,35;
- Професор са магистратуром - 20,96;
- Предавач са докторатом - 20,17;
- Професор из поља уметности (ниво 7.1 НОКС-а) - 20,17;
- Предавач са магистратуром - 19,04;
- Предавач са специјализацијом - 18,70;
- Предавач, наставник страног језика и наставник вештина (ниво 7.1 НОКС-а) - 18,58;
- Асистент са докторатом - 18,58;
- Асистент - 17,32;
- Сарадник у настави (ниво 6.2 и ниво 7.1 НОКС-а) - 17,32;
- Сарадник у настави (ниво 6.1 НОКС-а) - 15,48;
- Секретар академије струковних студија, секретар високе школе струковних студија, шеф рачуноводства академије/високе школе струковних студија, руководиоца финансијско-рачуноводствених послова, руководиоца интерне ревизије, виши интерни ревизор/самостални интерни ревизор, сарадник у интерној ревизији и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 7.1 НОКС-а) - 17,32;
- Лектор, менаџер, дипломирани библиотекар, пројектант информатичке инфраструктуре, софтвер инжењер, инжењер за рачунарске мреже, финансијско-рачуноводствени аналитичар, послови јавних набавки, финансијско-рачуноводствени послови, правни, кадровски и административни послови, послови информационих система и технологија, и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 7.1 НОКС-а) - 17,32;
- Самостални стручнотехнички сарадник (за студије и студентска питања, за међународну сарадњу, за рад у лабораторијама или центрима, за рад у библиотеци и за остале делатности), пословни секретар и службеник за послове заштите, безбедности и здравља на раду (ниво 6.2 и ниво 7.1 НОКС-а) - 17,32;
- Послови јавних набавки, финансијско-рачуноводствени послови, правни, кадровски и административни послови, послови информационих система и технологија, самостални виши књижничар и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 6.2 НОКС-а) - 15,48;
- Виши стручнотехнички сарадник (за студије и студентска питања, за међународну сарадњу, за рад у лабораторијама или центрима, за рад у библиотеци и за остале делатности (ниво 6.1 НОКС-а) - 13,73;
- Послови јавних набавки, финансијско-рачуноводствени послови, правни, кадровски и административни послови, послови информационих система и технологија и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 6.1 НОКС-а) - 13,73;
- Послови одржавања опреме, инсталација, уређаја и возног парка, мајстор, домар и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 5. НОКС-а) - 9,16;
- Стручнотехнички сарадник (за студије и студентска питања, за међународну сарадњу, за рад у лабораторијама или центрима, за рад у библиотеци и за остале делатности (ниво 4. НОКС-а) - 8,62;

Претходно наведени коефицијенти сходно чл. 3. ст. 1. тач. 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и наставном и ненаставном особљу увећавају се по основу руковођења<sup>17</sup>, а осим овог нема других основа за увећање коефицијената.

Коефицијенти наведени у Уредби о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и Уредби о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, су у одређеним ситуацијама тешко примењиви у пракси, пошто су некада везани за радна места или звања која више не постоје. Ове уредбе су донете пре више деценија и често нису усклађене са другим прописима који уређују делатност високог образовања и положај запослених на високошколским установама. Нека од радних места као што су, професор са магистратуром и асистент приправник, више не постоје па се њихови коефицијенти примењују на радна места која постоје у овим установама а најсличнија су по својој садржини онима која су наведена у уредби.<sup>18</sup>

Изузетно, сви претходно наведени основни коефицијенти, у 2025. години, увећавају се за 15,97%. Као и у случају наставног особља, увећање

---

- Домар, возач, благајник, технички секретар, радник на одржавању опреме, самостални књижничар, финансијско-рачуноводствени послови, лаборант, техничар, дактилограф, кафе куvariца, књижничар, послови уношења података на рачунару, архивски помоћник, књиговецац и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 4. НОКС-а) - 8,62;

- Послови одржавања опреме, инсталација, уређаја и возног парка, послови уношења података на рачунару, одржавање инсталација, ложач, возач, домар, кафе куварица, економ и набављач и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 3. НОКС-а) - 7,82;

- Портир, чувар, домар, магационер, телефониста, курир, вртлар, шталар, чувар експерименталних животиња, манипулативни радник, спремачица, курир и др. у складу са Каталогом радних места (ниво 2. НОКС-а) - 6,83;

- Спремачица (ниво 1. НОКС-а) - 6,30.

<sup>17</sup> - председник академије струковних студија – 25%;

- помоћник председника академије струковних студија, руководицац одсека академије струковних студија – 15%;

- менаџер академије струковних студија – 10%;

- секретар академије струковних студија (генерални секретар академије), шеф рачуноводства академије струковних студија (руководилац службе финансијско-рачуноводствених послова академије струковних студија) – 8%;

- руководицац групе, стручне службе, студијског програма академије и високе школе струковних студија, руководицац интерне ревизије и шеф катедре (на нивоу академије струковних студија) – 4%;

- директор високе школе струковних студија – 20%;

- помоћник директора високе школе струковних студија – 10%;

- секретар високе школе струковних студија и шеф рачуноводства – 8%.

<sup>18</sup> На пример, у случају асистента приправника то би било радно место сарадника у настави.

коефицијената је орочено на 2025. годину, имајући у виду одредбу ове уредбе. Чланом 69а Закона о високом образовању<sup>19</sup>, прописано је да основица за обрачун и исплату плата у високом образовању не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном и средњем образовању и васпитању<sup>20</sup> али се овај члан сходно чл. 50. Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању, који је објављен у Сл. гласнику РС, бр. 19/2025 од 06.03.2025. године, примењују од првог јануара 2026. године. Уколико чл. 69а Закона о високом образовању остане на снази и у 2026. години, што није сигурно имајући у виду одређене предлоге да се он укине, запосленима у високошколским установама, ће се повећати плата првог јануара 2026. године, самим тим што ће им се основица за обрачун и исплату плате изједначити са основицом запослених у основном и средњем образовању.

### **3. Додаци на плату запослених у високошколским установама**

Додаци на плату запослених у високошколским установама, предвиђени су чл. 18. Посебног колективног уговора за високо образовање.<sup>21</sup> Запослени има право на додатак на плату, у складу са законом:

1. за рад на дан празника који је нерадни дан – 110% од основице;
2. за рад ноћу – 26% од основице, ако такав рад није вреднован приликом утврђивања коефицијената;
3. за прековремени рад – 26% од основице;
4. за време проведено у радном односу (минули рад) – у висини 0,4% од основице за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца.

Послодавцем, у смислу овог члана, сматра се предшколска установа, основна и средња школа, високошколска установа (укључујући и научне институте у саставу универзитета) и установа ученичког и студентског стандарда на територији Републике и то као установе које су утврђене одговарајућом мрежом установа као планским актом који доноси оснивач, односно конкурсом који се расписује сваке школске године за упис, односно пријем у ове установе у складу са одговарајућим законом, имајући у виду јединствени систем просвете, које се финансирају из буџетских средстава.

---

<sup>19</sup> Закон о високом образовању, (Сл. гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон, 76/2023 и 19/2025).

<sup>20</sup> Она је тренутно мања, с обзиром да основица за запослене у основном и средњем образовању и ученичком стандарду, износи 5.555,21 динара, а за запослене у високом образовању 5.294,21 динара.

<sup>21</sup> Посебан колективни уговор за високо образовање, Сл. гласник РС, бр. 86/2019, 93/2020 и 12/2025.

Основица за обрачун додатака на плату је основна плата запосленог. Ако су се истовремено стекли услови за увећање плате по више основа, проценат додатка на плату не може бити нижи од збира процената по сваком од основа увећања, у складу са законом.

Из наведеног произилази, да се увећање плате по основу „минулог рада“, не може признати запосленима који су рад у радном односу остварили код послодаваца који не спадају у предшколске установе, основне и средње школе, високошколске установе (укључујући и научне институте у саставу универзитета) и установе ученичког и студентског стандарда. Можемо закључити да се из перспективе овог додатка на плату просвета посматра као јединствени систем. Додатак на плату не припада ни запосленима који су радили у претходно наведеним приватним установама, већ се приликом његовог рачунања у обзир узима рад у јавним установама. Такође, додатак се обрачунава само за пуне године рада остварене у радном односу, не и у облицима рада ван радног односа, као ни за године рада по основу samozапосљавања (запосленима који су радили као предузетници).<sup>22</sup>

#### **4. Структура радног времена запослених на факултетима**

Послови наставног особља на високошколским установама и структура њиховог радног времена, одређени су чл. 2-6. Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета. Ненаставно особље није обухваћено овом уредбом, или неким другим посебним прописом из области високог образовања, приликом одређивања садржине послова. Из наведеног произилази да се послови ненаставног особља, па самим тим и структура њиховог радног времена, утврђују у складу са одредбама Закона о раду, с обзиром на то да је чл. 89. Закона о високом образовању, прописано да се у погледу права, обавеза и одговорности запослених на високошколској установи, примењује закон којим се уређује рад, ако овим законом није другачије уређено. Дакле, послови ненаставног особља, одређују се на основу акта о систематизацији високошколске установе у којој та лица раде.

Наставник, односно сарадник у оквиру пуног радног времена припрема и изводи наставу и научноистраживачки, односно уметнички рад у циљу одржавања и повећања квалитета наставе.

Послови припреме и извођења наставе наставника јесу:

- рад на изради и осавремењавању наставних планова и програма студија које се остварују на факултету и универзитету;
- праћење и примена новина у области наставних метода;
- извођење предавања и вежби на основним, магистарским, специјалистичким и докторским студијама;

---

<sup>22</sup> Антић, А., *нав. дело*.

- припрема и извођење предавања и вежби, као и других облика наставе;
- припрема и обављање испита;
- консултације са студентима;
- обављање осталих облика наставе који су утврђени програмом наставног предмета и статутом факултета;
- организовање појединачног и заједничког научног, односно уметничког рада са студентима;
- менторство у изради дипломског рада;
- менторски рад са студентима магистарских, односно докторских студија;
- учешће у раду комисије за одобравање, оцену или одбрану магистарског рада, односно докторске дисертације;
- остваривање наставе на студијама за иновацију знања, као и на студијама за остваривање програма стручног усавршавања;
- иновације у настави;
- сарадња са сарадницима у току остваривања свих облика наставе;
- учешће у раду катедре, наставно-научног, односно наставно-уметничког већа, изборног већа и других стручних органа и комисија факултета и универзитета.

Послови припреме и извођења наставе сарадника јесу:

- припрема и извођење облика наставе на основним, специјалистичким, магистарским и докторским студијама, осим предавања и испита;
- остваривање облика наставе на студијама за иновацију знања, као и на студијама за остваривање програма стручног образовања и усавршавања;
- стално стручно и научно усавршавање;
- учествовање у раду катедре, наставно-научног, односно наставно-уметничког већа и других стручних органа и комисија факултета и универзитета.

Научноистраживачки, односно уметнички послови јесу послови научноистраживачког, односно уметничког рада који за циљ имају подизање квалитета извођења наставе било у практичном или теоријском облику, и то:

- стално стручно и научно усавршавање;
- праћење домаће и стране литературе;
- писање уџбеника, приручника, скрипти и друге литературе за потребе студената;
- објављивање научних, стручних, односно уметничких радова;
- учествовање у раду на научно-истраживачким, развојним, односно уметничким пројектима;
- развијање лабораторија, као и пројектовање лабораторијских инсталација и уређаја;
- учешће у комисијама за избор наставника и сарадника, и др.

Структура и потребно време за обављање појединих послова научноистраживачког рада, односно уметничког рада и послова наставе наставника и сарадника који су засновали радни однос са пуним радним

временом на факултету, а који се уређују са по пет часова, односно 35 часова седмично у оквиру 40-часовног седмичног радног времена, ближе се уређују општим актом факултета, у складу са законом.

Седмични послови наставе наставника и сарадника нормативно се уређују увођењем норма-часова, и то:

- 6 норма часова за предавање седмично, и
- 10 норма часова за вежбе седмично.

## **5. Одређивање плате запослених на факултетима за време блокаде рада факултета**

Од почетка блокада рада факултета, које су почеле у децембру месецу 2024. године и трају и у тренутку писања овога рада, поставља се питање везано за то да ли запослени на факултетима имају право на плату. Ово питање се актуелизовало, након слања бројних дописа надлежног министарства, а посебно након доношења Уредбе о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, која је објављена у Сл. гласнику РС, бр. 27/2025 од 24.3.2025. године, а ступила је на снагу 25.3.2025.<sup>23</sup>

За почетак бисмо навели да се ради о Уредби која је неспорно незаконита, пошто је донета супротно чл. 68. Закона о високом образовању, на који се доносилац уредбе позива али и чл. 17. Закона о Влади<sup>24</sup>.

Наиме, чл. 68. ст. 5. Закона о високом образовању, је прописано да нормативе и стандарде рада високошколских установа чији је оснивач Република Србија, као и материјална средства за њихово остваривање, укључујући и средства за остваривање функција универзитета у оквиру студијских програма који се изводе на високошколским установама и јединицама, утврђује Влада, на предлог Националног савета за високо образовање и по прибављеном мишљењу Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа.

Уредба, је донета без предлога Националног савета за високо образовање и без прибављених мишљења Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа.

Такође, наведену Уредбу је донела Влада којој је престао мандат, а што је у супротности са чл. 17. ст. 1. Закона о Влади, којим је одређено да Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове и не може предлагати Народној скупштини законе и друге опште акте нити доносити прописе, изузев ако је њихово доношење везано за законски рок или то налажу потребе државе, интереси одбране или природна, привредна или техничка несрећа. Доношење

---

<sup>23</sup> У даљем тексту користимо појам Уредба.

<sup>24</sup> Закон о Влади, (Сл. гласник РС, бр. 55/2005, 71/2005 - испр., 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012 - одлука УС, 72/2012, 7/2014 - одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон)

Уредбе о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета се свакако не може оправдати потребама државе, интересима одбране или природном, привредном или техничком несрећом.

Из наведеног се да закључити да је Уредба, незаконита. Међутим, она је према мишљењу аутора и неуставна. Наиме, она представља несумњиво задирање у аутономију универзитета која је загарантована Уставом Републике Србије<sup>25</sup> у чл. 72, с обзиром на то да је намера доносиоца била да притиском на запослене у високошколским установама утиче на престанак студентских блокада иако их они нису организовали, нити могу утицати на њихов престанак.

Доносилац Уредбе има намеру да наставном особљу на факултетима током блокада исплаћује само део плате, који је везан за научноистраживачке односно уметничке послове, што након доношења Уредбе износи 5 часова у оквиру седмичног радног времена а пре њеног доношења је износило 20 часова у оквиру седмичног радног времена. Доносилац је дакле става да наставно особље током блокада, почев од плате за месец април има право на плату која ће износити око 12,5% пуне плате.

Пре анализе због чега је ово погрешно и противправно становиште, осврнућемо се на то да након доношења Уредбе наставно особље на факултетима има више послова повезаних са припремом и извођењем наставе у односу на запослене у основним и средњим школама.

Наиме, Правилником о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи<sup>26</sup>, прописано је у чл. 4. да наставник има 24 часа недељно непосредног рада са ученицима. Наставник разредне наставе има до 20 часова обавезне наставе недељно, сагласно наставном плану и програму. Наставник предметне наставе има 20 часова, а наставник предмета језика и књижевности и математике има 18 часова обавезне наставе недељно. Наставник страног језика као изборног предмета, у трећем и четвртном разреду има 20, а у осталим разредима 18 часова наставе недељно. Наставник који наставу изводи индивидуално са ученицима има 22 часа обавезне наставе недељно.

У чл. 6. Правилника о педагошкој норми свих облика образовно-васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи<sup>27</sup>, прописана је норма наставе наставника у средњој школи. У оквиру недељеног пуног радног

---

<sup>25</sup> Устав Републике Србије, (Сл. гласник РС, бр. 98/2006 и 115/2021).

<sup>26</sup> Правилником о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи, (Сл. гласник РС - Просветни гласник, бр. 2/92 и 2/2000).

<sup>27</sup> Правилник о педагошкој норми свих облика образовно-васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи, (Сл. гласник РС - Просветни гласник, бр. 1/92, 23/97, 2/2000 и 15/2019).

времена наставник има недељну норму 20 часова теоријске наставе или теоријске наставе са вежбама, (најмање 700 часова наставе годишње), односно 24 часа вежби у блоку (најмање 840 часова годишње). У оквиру недељеног пуног радног времена наставник има недељну норму 18 часова из предмета српски језик, односно језик народности, математика и страни језик (односно најмање 630 часова наставе годишње) и два часа недељно за исправку писмених задатака. У оквиру недељеног пуног радног времена наставник има недељну норму 26 часова практичне наставе (најмање 910 часова годишње), односно 28 часова практичне наставе у блоку (најмање 980 часова годишње). У оквиру недељног пуног радног времена у математичкој гимназији наставник има недељну норму часова: 12 из математичке групе предмета, информатике и рачунарства и физике. У оквиру недељног пуног радног времена у филолошкој гимназији наставник има недељну норму часова: 12 из српског језика, књижевности, живих страних и класичних језика, реторике и увода у општу лингвистику. У оквиру недељног пуног радног времена у одељењима која остварују наставни план и програм за гимназију за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику наставник има недељну норму часова: 16 из предмета примене рачунара, програмирања, рачунарских система, оперативних система и рачунарских мрежа, објектно оријентисаног програмирања, база података, програмских парадигми и веб програмирања.

Изменама Уредбе, рад наставног особља на факултетима али и на осталим високошколским установама, претворио се готово у целини у наставни рад, уз мале примесе научноистраживачког рада. Од свих просветних установа у Републици Србији, наставно особље на високошколским установама изводиће највише наставе, тј, највећи део њиховог радног времена биће предвиђен за наставу. Стога, можемо говорити о укидању научноистраживачког рада на високошколским установама, уколико Уредба остане на правној снази.

Без обзира на доношење Уредбе, става смо да запослени на факултетима али и другим високошколским установама имају право на пуну плату током блокаде факултета, односно других високошколских установа. Блокада факултета је објективна околност која онемогућава запосленог да ради и стога он не може трпети негативне последице због тога. Такође, иако је Уредбом повећан део радног времена наставника и сарадника, предвиђен за наставу, у структури радног времена наставног особља на факултетима и даље је извођењу наставе, тј. предавању посвећено 6 часова недељно, односно 10 часова недељно за извођење вежби, као што је и било пре доношења Уредбе.

Стога, можемо констатовати да наставно особље на факултетима током блокаде не обавља послове повезане са предавањем, док обавља друге послове повезане са припремом и извођењем наставе, што би у случају наставника било преосталих 29 часова посвећених припреми и извођењу наставе, односно 25 часова за сараднике. Свакако, факултети ово питање могу детаљније уредити својим општим актима, тј. који све послови поред предавања обухватају послове припреме и извођења наставе наставног особља, јер им је ово право и

даље признато Уредбом о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета али то не мења чињеницу да током блокаде наставно особље има право на пуну плату, из разлога који су претходно наведени.

## 6. Закључак

Просвета представља једну од најзначајнијих друштвених делатности. У оквиру ње област високог образовања, је можда и њен најзначајнији елемент. Високо образовање, представља крај образовања за сваког грађанина и треба друштву да обезбеди кадрове који ће допринети његовом развоју.

Високо образовање у Републици Србији је већ дуго у кризи. Многи сегменти високог образовања су неуређени или уређени на неодговарајући начин. Међу те целине можемо подвести и радноправни статус запослених на факултетима и другим високошколским установама, а у оквиру њега посебно систем плата.

Платни систем запослених на високошколским установама је застарео. Заснован је на подзаконским актима који су често неусклађени са другим позитивноправним прописима који уређују ову делатност.

То је значајан проблем, с обзиром на то да су запослени на факултетима и високошколским установама, носиоци образовног али и научноистраживачког рада, које се обавља на овим установама. Државама које су начелно посматрано слабије развијене у односу на просек Европске уније, а којима припада Република Србија, добро организовано високо образовање, представља једно од средстава за развој друштва и привреде.

Уредба о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, која је објављена у Сл. гласнику РС, бр. 27/2025 од 24.3.2025. године, а ступила је на снагу 25.03.2025. године, представља измену везану за платни систем на високошколским установама, која ће значајно негативно утицати на положај запослених.

Ради се о уредби која је према мишљењу аутора незаконита и неуставна, а што је детаљно образложено у раду. Свакако према мишљењу аутора, чак ни она не мења то да запослени на високошколским установама, а међу њима и на факултетима, имају право на пуну плату за време блокада рада ових институцијама, од стране студената.

У време објављивања овога рада, требало би да почне примена система СПИРИ, тј. Система за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање. Примена овог система створила је бројне проблеме у раду корисника буџетских средстава који већ користе овај систем. Претпоставка аутора је да ће примена овог система на факултетима, додатно отежати рад финансијских служби, пошто је период имплементације од првог јанура до првог јула 2025. године, био недовољан имајући у виду специфичан начин финансирања

факултета и осталих високошколских установа, као и то да су у посматраном периоду, бројне од њих били у блокади, те стога радници у рачуноводству нису имали могућности да се успешно припреме за примену овог информационог система.

*Aleksandar Antić, Ph.D., Assistant Professor  
Faculty of Law, University in Kragujevac*

## **SALARY OF EMPLOYEES AT FACULTIES IN THE AGE OF DIGITALIZATION**

### ***Summary***

*Higher education is the basic pillar of educational activity in every country that strives to make it the basis for its development. The holders of higher education are employees of higher education institutions. None of these institutions could exist without their employees. The state's attitude towards them speaks of its attitude towards higher education. The issue of salaries of employees at colleges and higher education institutions has been relevant for many years, since wages do not correspond to the work they perform and their social role. The system of salaries of college employees is based on by-laws that have not been changed recently. The recent change is illegal and unconstitutional and will be discussed in more detail in this paper, among other things. Additionally, further confusion in the method of calculating salaries for faculty employees is caused by the introduction of the Information System for Preparation, Execution, Accounting, and Reporting – SPIRI.*

**Key words:** *salaries of employees at faculties, education, higher education, higher education institutions, employees at higher education institutions, Information System for Preparation, Execution, Accounting, and Reporting – SPIRI.*

### **Литература**

- Антић, А., *Радно право у просвети* (учбеник је у поступку објављивања), Крагујевац, 2025.
- Bozeman, B., Gaughan, M., *Job Satisfaction among University Faculty: Individual, Work, and Institutional Determinants*, The Journal of Higher Education, Vol. 82, No. 2/2011.
- Брковић, Р., Урдаревић, Б., *Радно право са елементима социјалног права*, Београд, 2023.

Luthra, A., Dixit, S., Arya, V., *Evaluating the impact of faculty development on employee engagement practices in higher education: analysing the mediating role of professional development*, The Learning Organization, Vol. 31 No. 4/2024.

Маринковић, Т., Тврдишић, Д., *Руковођење у функцији праћења и унапређења рада запослених у образовању*, Хоризонти менаџмента, I(1)/2022.

Ferguson, N., *Effects of Faculty and Staff Connectedness on Student Self-Efficacy*, Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, Vol. 21, No. 2, June 2021.

Цветићанин, Н., *Просвета за привреду, образовање за рад – о нужности успостављања везе између света образовања и света рада*, Зборник радова: Образовање и развој, уређивачки одбор, Београд, 2013.

### **Правни извори**

Устав Републике Србије, (Сл. гласник РС, бр. 98/2006 и 115/2021);

Закон о високом образовању, (Сл. гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон, 76/2023 и 19/2025).

Закон о Влади, (Сл. гласник РС, бр. 55/2005, 71/2005 - испр., 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012 - одлука УС, 72/2012, 7/2014 - одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон).

Уредба о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета (Сл. гласник РС, бр. 15/2002, 100/2004, 26/2005, 38/2007, 110/2007 и 17/2025).

Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, Сл. гласник РС, бр. 44/2001, 15/2002 - др. уредба\*, 30/2002, 32/2002 - испр., 69/2002, 78/2002, 61/2003, 121/2003, 130/2003, 67/2004, 120/2004, 5/2005, 26/2005, 81/2005, 105/2005, 109/2005, 27/2006, 32/2006, 58/2006, 82/2006, 106/2006, 10/2007, 40/2007, 60/2007, 91/2007, 106/2007, 7/2008, 9/2008, 24/2008, 26/2008, 31/2008, 44/2008, 54/2008, 108/2008, 113/2008, 79/2009, 25/2010, 91/2010, 20/2011, 65/2011, 100/2011, 11/2012, 124/2012, 8/2013, 4/2014, 58/2014, 113/2017 - др. закон и 95/2018 - др. закон, 86/2019 - др. закон, 157/2020 - др. закон, 19/2021, 48/2021, 123/2021 - др. закон, 73/2023, 83/2023, 119/2023, 101/2024, 5/2025, 12/2025, 13/2025. 17/2025 и 27/2025.

Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи, (Сл. гласник РС - Просветни гласник, бр. 2/92 и 2/2000).

Правилник о педагошкој норми свих облика образовно-васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи, (Сл. гласник РС - Просветни гласник, бр. 1/92, 23/97, 2/2000 и 15/2019).

Посебан колективни уговор за високо образовање, Сл. гласник РС, бр. 86/2019, 93/2020 и 12/2025.

### **Интернет извори**

<https://www.trezor.gov.rs/sr/services/spiri/>.